

Sygn. akt XII Ga 83/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XII Gospodarczy Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Rafał Terlecki

Sędzia SO Jolanta Safader – Skwarlińska (spr.)

Sędzia SO Ewa Górniak

Protokolant sekretarz sądowy Beata Golan

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2013r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z wniosku Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. S. W. z siedzibą we W.

z udziałem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej z siedzibą w S.

o zobowiązanie do udostępnienia dokumentów

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 28 listopada 2012r., sygn. akt 14631/12/268

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazać sądowi pierwszej instancji - Sądowi Rejonowemu Gdańsk – Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt XII Ga 83/13

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 13 sierpnia 2012 roku Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. S. W. z siedzibą we W. wystąpiła o zobowiązanie Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej z siedzibą w S. do udostępnienia wnioskodawczyni do wglądu: wszystkich uchwał Zarządu Kasy Krajowej podjętych w okresie od 10 września 2011 roku do 10 stycznia 2012 roku, protokołów obrad Rady Nadzorczej Kasy Krajowej w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku oraz wszystkich uchwał Rady Nadzorczej Kasy Krajowej podjętych w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku. Wnioskodawczyni domagała się ponadto zasądzenia na jej rzecz od uczestniczki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jako podstawę żądania wglądu do wymienionej dokumentacji wnioskodawczyni wskazała art. 18 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 roku – Prawo spółdzielcze, który przewiduje prawo członka spółdzielni do zaznajomienia się z uchwałami organów spółdzielni, protokołami obrad organów spółdzielni oraz art. 18 § 3 tejże ustawy statuujący uprawnienie członka spółdzielni do wystąpienia do sądu rejestrowego w przypadku odmowy wglądu do wskazanych

we wniosku dokumentów. Wnioskodawczyni powołała się ponadto na treść pisma z dnia 10 stycznia 2012 roku, w którym zwróciła się do Krajowej Kasy o udostępnienie jej do wglądu przedmiotowej dokumentacji, wskazując, iż nie uzyskała na nie odpowiedzi ze strony Krajowej Kasy.

W odpowiedzi na powyższy wniosek Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa z siedzibą w S. wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz od wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko uczestniczka podniosła, iż udostępnienie wnioskodawcy żądanej dokumentacji, zawierającej informacje związane z wykonywaniem przez Krajową Kasę funkcji nadzorczych nad kasami członkowskimi oraz dotyczące ich sytuacji finansowej, organizacji i funkcjonowania stanowiłoby naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa, jak również mogłoby naruszyć interesy pozostałych zrzeszonych w niej spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych. W ocenie uczestniczki odmowa udostępnienia dokumentacji znajdowała podstawę w art. 18 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze, który uprawniał Krajową Kasę do odmowy wydania dokumentów zawierających informacje mogące naruszać prawa osób trzecich lub interesy spółdzielni. Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa wskazała ponadto, iż udostępnienie przez nią informacji zawartych w objętych wnioskiem dokumentach mogłoby narazić Krajową Kasę na odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu ujawnienia informacji chronionych przepisami art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego. Powołując się na przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji uczestniczka podniosła także, iż udostępnienie wnioskodawczyni zawartych w przedmiotowej dokumentacji informacji technicznych, organizacyjnych oraz innych posiadających wartość gospodarczą doprowadziłoby do naruszenia prawnie chronionej tajemnicy przedsiębiorstwa.

W piśmie procesowym z dnia 24 września 2012 roku uczestniczka wniosła o zawieszenie postępowania w związku z wniesieniem przez nią skargi konstytucyjnej z dnia 10 września 2012 roku, w której zaskarżyła ona przepis art. 18 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze.

W piśmie procesowym z dnia 26 października 2012 roku wnioskodawczyni podtrzymała w całości swoje dotychczasowe stanowisko oraz wniosła o nieuwzględnienie wniosku uczestniczki o zawieszenie postępowania.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt 14631/12/268 zobowiązał Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową z siedzibą w S. do udostępnienia Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej im. S. W. z siedzibą we W. do wglądu dokumentów w postaci: uchwał zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej podjętych w okresie od 10 września 2011 roku do 10 stycznia 2012 roku; protokołów obrad Rady Nadzorczej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej z okresu od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku oraz uchwał Rady Nadzorczej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej podjętych w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku. W punkcie II postanowienia Sąd zasądził na rzecz wnioskodawczyni Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. S. W. we W. od uczestniczki Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w S. kwotę 420 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W punkcie III Sąd oddalił wniosek Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w S. o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż art. 18 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 roku – Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm. – dalej: pr. spółdz.) stanowi, iż członek spółdzielni ma prawo otrzymywania odpisu statutu i regulaminów, zaznajamiania się z uchwałami organów spółdzielni, protokołami obrad organów spółdzielni, protokołami lustracji, rocznymi sprawozdaniami finansowymi, umowami zawieranymi przez spółdzielnię z osobami trzecimi, z zastrzeżeniem art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1116 ze zm.). Ponadto, z art. 18 § 3 ustawy pr. spółdz. wynika, że spółdzielnia może odmówić członkowi wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, jeżeli naruszałoby to prawa tych osób lub jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że członek wykorzysta pozyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółdzielni i przez to wyrządzi spółdzielni znaczną szkodę. Członek, któremu odmówiono wglądu do

umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia tych umów.

Odnosnie żądania udostępnienia dokumentów objętych wnioskiem, Sąd zważył, że zgodnie z powołanymi przepisami ustawy Prawo spółdzielcze ograniczenie uprawnień informacyjnych członka spółdzielni ukształtowane zostało jako wyjątek od reguły i dotyczy jedynie zaznajamiania się z umowami zawartymi przez spółdzielnię z osobami trzecimi i wyłącznie w sytuacji, gdy naruszałoby to prawa tychże osób lub istniałaby obawa wykorzystania przez członka spółdzielni ujawnionych informacji w celach sprzecznych z interesami spółdzielni oraz wyrządzenia jej znacznej szkody. Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, iż nie można wbrew literalnemu brzmieniu art. 18 § 3 ustawy rozszerzać prawa do odmowy, jako odstępstwa od ogólnej zasady udostępniania dokumentów członkom spółdzielni, na inne dokumenty poza umowami zawieranymi z osobami trzecimi. Skoro w myśl powołanych przepisów członek spółdzielni posiada nieograniczone prawo do zaznajomienia się z uchwałami organów spółdzielni i protokołami obrad tych organów, to z treści tych przepisów należy również wywodzić prawo do zaznajomienia się ze znajdującymi się w treści dokumentów informacjami. W ocenie Sądu I instancji regulujące powyższą materię przepisy ustawy Prawo spółdzielcze należało uznać za mające charakter szczególny w stosunku do innych unormowań określających dostęp do informacji. Z tego względu Sąd nie uwzględnił zgłoszonych przez uczestniczkę postępowania wniosków dowodowych o przesłuchanie wskazanych w piśmie z dnia 20 września 2012 r. świadków na okoliczność zawartych w przedmiotowej dokumentacji informacji stanowiących tajemnicę, która nie może podlegać ujawnieniu członkowi spółdzielni.

Powołując się na powyższą argumentację Sąd Rejonowy uznał żądanie wnioskodawczyni odnośnie udostępnienia jej do wglądu uchwał zarządu, protokołów obrad rady nadzorczej oraz uchwał rady nadzorczej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w S. za uzasadnione. Sąd I instancji zauważył, iż przepisy ustawy Prawo Spółdzielcze nie przewidują wprost mechanizmu zabezpieczającego interesy członka do otrzymania lub zapoznania się z dokumentami wymienionymi w art. 18 §2 ust 3 ustawy, jednakże przyjąć należało, iż wynikające z art. 18 § 3 ustawy uprawnienie członka spółdzielni do wystąpienia do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia umów zawieranych z osobami trzecimi winno zostać rozszerzone na dokumenty w postaci uchwał organów spółdzielni i protokoły ich obrad. Skoro bowiem członek spółdzielni ma prawo wystąpienia do sądu z wnioskiem w przypadku, gdy spółdzielnia odmawia mu udostępnienia umów zawartych z osobami trzecimi, to tym bardziej jest uprawniony do wystąpienia z takim żądaniem odnośnie aktów wewnętrznych spółdzielni, co do których spółdzielnia nie może odmówić wglądu w ich treść.

Sąd I instancji wskazał ponadto, iż nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek uczestniczki o zawieszenie postępowania z uwagi na wniesienie skargi konstytucyjnej w przedmiocie zgodności z Konstytucją RP przepisu art. 18 § 2 pkt 3 ustawy Prawo spółdzielcze. Uzasadniając swoje stanowisko w tym zakresie Sąd wskazał, iż rozstrzygnięcie wydawane jest zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w chwili orzekania, dopóki więc dany przepis nie zostanie uznany za niekonstytucyjny znajduje on zastosowanie oraz przysługuje mu domniemanie konstytucyjności.

Mając na względzie powyższe Sąd na podstawie art. 18 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze w zw. z art. 2 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych w punkcie I postanowienia zobowiązał Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową z siedzibą w S. do udostępnienia wnioskodawczyni do wglądu dokumentów objętych wnioskiem

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł w punkcie II i III postanowienia na podstawie art. 520 § 2 kpc w zw. z § 10 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa z siedzibą w S., zaskarżając je w całości oraz zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, to jest przepisu art. 18 § 2 pkt 3 i art. 18 § 3 ustawy - Prawo Spółdzielcze poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą z jednej strony do uznania, że na drodze żądania informacyjnego, zgłaszanego do

sądu rejestrowego przez członka spółdzielni możliwe jest dochodzenie udostępnienia dokumentów innych niż umowy zawarte osobami trzecimi, z drugiej natomiast strony do uznania, iż ciążący na spółdzielni obowiązek udostępnienia członkowi uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni nie podlega żadnym ograniczeniom, w szczególności wynikającym z konieczności ochrony przez spółdzielnię tajemnicy chronionej ustawą w szczególności tajemnicy przedsiębiorstwa, danych osobowych czy też tajemnicy nadzorczej wobec podmiotów, które te protokoły obrad i uchwały dotyczą, nawet w przypadku Krajowej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej, która sprawuje kontrolę nad działalnością swoich członków i z tego tytułu obowiązana jest oraz uprawniona do otrzymywania wszelkich informacji o działalności i organizacji spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych, które są obligatoryjnie jej członkami i nie mogą odmówić Krajowej Kasie udzielenia jakichkolwiek żądanej informacji;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 23 i 24 kodeksu cywilnego, przepisów art. 11 i 12 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, całokształtu przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, przepisów art. 41, 42, 63 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych poprzez pominięcie wynikającego z tych przepisów obowiązku ochrony tajemnicy prawnie chronionej.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku w całości oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów postępowania odwoławczego.

Wnioskodawczyni złożyła odpowiedź na apelację, w której wniosła o oddalenie apelacji uczestniczki oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 24 maja 2013 roku (k. 132 akt) pełnomocnik uczestniczki podniosła, iż przeszkodą dla uwzględnienia żądania wnioskodawczyni w niniejszej sprawie jest wprowadzenie na mocy ustawy nowelizującej ustawę o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych z dnia 19 kwietnia 2013 roku przepisów dotyczących tajemnicy zawodowej Krajowej Kasy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja uczestniczki postępowania podlegała uwzględnieniu jako zasadna.

Rozważania nad zasadnością zarzutów apelacji rozpocząć należy od podkreślenia, iż Sąd drugiej instancji, jako sąd merytoryczny, ma nie tylko uprawnienie, lecz również obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny. Dokonując analizy w tym zakresie Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że Sąd I instancji prawidłowo przyjął, iż stan faktyczny zaistniały na gruncie niniejszej sprawy był w całości bezsporny, natomiast potwierdzająca jego przebieg, załączona do wniosku dokumentacja, nie budziła jakichkolwiek wątpliwości. Również strona skarżąca nie czyniła zarzutów odnoszących się do uchybień Sądu w zakresie prawidłowości poczynionych ustaleń faktycznych jak również nie zakwestionowała oceny materiału dowodowego. W związku z powyższym Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do podważenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sądu I instancji, przyjmując, iż dokonał on prawidłowych ustaleń oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje – w obowiązującym stanie prawnym istniejącym w chwili wydawania postanowienia przez Sądem I instancji. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę, w obowiązującym stanie prawnym istniejącym w chwili wydawania postanowienia przez Sądem I instancji, Sąd Okręgowy podziela, przyjmując je za swoje i czyniąc je podstawą własnego rozstrzygnięcia. Przyjąć zatem należy, iż nie istnieje potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy w swoich rozważaniach ograniczy się zatem wyłącznie do analizy prawnej przedmiotowego stanu faktycznego, której wnioski legły u podstawy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Spór pomiędzy stronami dotyczył w niniejszej sprawie wyłącznie kwestii natury prawnej, a mianowicie oceny zasadności żądania wnioskodawczyni w przedmiocie zobowiązania Krajowej Kasy przez sąd rejestrowy do udostępnienia uchwał organów spółdzielni oraz protokołów obrad tychże organów, przy jednoczesnym rozstrzygnięciu, czy Krajowej Kasie przysługiwało prawo odmowy ujawnienia żądanej dokumentacji na podstawie

art. 18 § 3 ustawy pr. spółdz. Sąd I instancji w zaskarżonym rozstrzygnięciu przesądził o istnieniu po stronie wnioskodawczyni, jako podmiotu zrzeszonego w Krajowej Kasie, uprawnienia wystąpienia do sądu z tzw. roszczeniem informacyjnym, opierając się w tym zakresie na wykładni przepisów art. 18 § 2 pkt 3 w powiązaniu z art. 18 § 3 pr. spółdz. Jednocześnie Sąd odmówił uczestnicze możliwości skutecznego powoływania się na przesłanki odmowy przewidziane w art. 18 § 3 ustawy pr. spółdz., wskazując, iż dotyczą one wyłącznie umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi i jako wyjątek od zasady udostępniania przez spółdzielnię dokumentacji nie mogą podlegać rozszerzającej interpretacji. Uczestniczka postępowania przedstawiła natomiast w apelacji polemikę ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, podnosząc, iż nie istnieją podstawy dla zainicjowania sądowego trybu nakładającego na nią obowiązek ujawnienia informacji zawartych w żadnej dokumentacji. Skarżąca powoływała się nadto na wystąpienie przesłanek odmowy udostępnienia dokumentów z art. 18 § 3 pr. spółdz., w szczególności możliwość naruszenia przepisów chroniących tajemnicę przedsiębiorstwa oraz dostęp do poufnych danych, ryzyko naruszenia dóbr osobistych pozostałych zrzeszonych w niej kas, skutkujące powstaniem po jej stronie odpowiedzialności odszkodowawczej, jak również zasygnalizowała możliwość dopuszczenia się czynu nieuczciwej konkurencji.

Weryfikacja oceny prawnej Sądu Rejonowego w świetle poniesionych zarzutów apelacji wymagała w pierwszej kolejności dokonania analizy regulacji ustawy z dnia 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze w zakresie dotyczącym podstaw rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Przepis art. 18 § 2 pkt 3 tejże ustawy stanowi, że członek spółdzielni ma prawo do otrzymania odpisu statutu i regulaminów, zaznajamiania się z uchwałami organów spółdzielni, protokołami obrad organów spółdzielni, protokołami lustracji, rocznymi sprawozdaniami finansowymi, umowami zawieranymi przez spółdzielnię z osobami trzecimi, z zastrzeżeniem art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych. (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 116, ze zm.). Z kolei w myśl art. 18 § 3 pr. spółdz. spółdzielnia może odmówić członkowi wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, jeżeli naruszałoby to prawa tych osób lub jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że członek wykorzysta pozyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółdzielni i przez to wyrządzi spółdzielni znaczną szkodę, odmowa powinna być wyrażona na piśmie. Członek, któremu odmówiono wglądu do umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia tych umów. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia członkowi pisemnej odmowy.

Z treści art. 18 § 2 pkt 3 pr. spółdz. należy wywieść wniosek, iż każdy członek spółdzielni ma prawo o charakterze organizacyjnym wyrażające się w uprawnieniu do otrzymania odpisu statutu i regulaminów, zaznajamiania się z uchwałami organów spółdzielni, protokołami obrad organów spółdzielni, protokołami lustracji, rocznymi sprawozdaniami finansowymi, umowami zawieranymi przez spółdzielnię z osobami trzecimi, z zastrzeżeniem art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych. Jedynie w odniesieniu do umów zawieranych z osobami trzecimi ustawodawca przewidział ograniczenie polegające na uprawnieniu spółdzielni do odmowy członkowi wglądu do tego rodzaju umów, regulując tryb odmowy i jej formę, określając dwie podstawy tej odmowy. Natomiast w odniesieniu do udostępniania członkowi spółdzielni pozostałych dokumentów wymienionych w art. 18 § 2 pkt 3 pr. spółdz. ustawodawca nie przewidział żadnych ograniczeń, przewidując jednocześnie w art. 18 § 3 zd. trzecie pr. spółdz. uprawnienie członka spółdzielni do udostępniania umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi.

W ocenie Sądu II instancji przyjąć należy, że skoro członek spółdzielni ma prawo weryfikacji decyzji spółdzielni odmawiającej udostępnienia umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi, to tym bardziej możliwość taka powinna istnieć wobec aktów wewnętrznych spółdzielni, co do których spółdzielnia nie może odmówić wglądu w ich treść czy dostarczenia odpisów. Zakładając racjonalność działania ustawodawcy, uprawnionym jest wnioskowanie, że właśnie dlatego, że odmowa udostępnienia nie może dotyczyć innych dokumentów, za wyjątkiem – pod pewnymi warunkami – umów zawieranych z osobami trzecimi, ustawodawca nie przewidział procedury przymusowego udostępniania tych dokumentów w razie naruszenia uprawnienia członka przez spółdzielnię.

Jakkolwiek w zakresie omawianej kwestii należy przyjąć istnienie luki konstrukcyjnej w regulacji dotyczącej praw członków spółdzielni, nie sposób jednak zaakceptować stanowiska prezentowanego przez skarżącą uczestniczkę

postępowania, ponieważ prowadziłyby to do całkowitej uznaniowości i dowolności po stronie spółdzielni w ujawnianiu dokumentów niebędących umowami z osobami trzecimi, a tym samym zaprzepaszczenia sensu przepisu art. 18 § 2 pkt 3 pr. spółdz. Nie może być bowiem tak, że w doniesieniu do dokumentów bardziej chronionych przez ustawę występowała sankcja, natomiast w przypadku materiałów w całości jawnych dla członków takiej sankcji nie było. Powyższą lukę konstrukcyjną należało w związku z tym uzupełnić poprzez zastosowanie wykładni analogia legis, gdzie podobieństwo sytuacji uzasadnia zastosowanie tego samego przepisu. Regulacja zawarta w art. 18 § 3 pr. spółdz. winna zatem znaleźć zastosowanie w razie odmowy udostępnienia przez spółdzielnię również w przypadku dokumentów niestanowiących umów z osobami trzecimi. Powyższa wykładnia leżała u podstaw rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, co zasługiwało w pełni na aprobatę Sadu II Instancji, który w pełni podziela wskazane stanowisko (por. też Krzysztof Korus [w:] Komentarz do ustawy z dnia 3 czerwca 2005 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw).

Na uwzględnienie nie zasługiwało twierdzenie apelującej, zgodnie z którym przytoczona regulacja wprowadza możliwość ograniczenia prawa członka spółdzielni do wglądu do dokumentacji wymienionej w art. 18 § 2 pkt 3 pr. spółdz. Jak była mowa wyżej, dyspozycja przepisu art. 18 § 3 zdanie 1 pr. spółdz. jedynie w odniesieniu do umów zawieranych z osobami trzecimi wprowadza pewne ograniczenia co do możliwości zaznajamiania się z nimi. Brak jednak podstaw do tego, by przesłanki odmowy mogły być wykładane w sposób rozszerzający (*exceptiones non sunt extendedae*). W szczególności prawa odmowy nie można rozszerzać, poprzez zastosowanie analogii z art. 212 § 2 ksh, na inne dokumenty spółdzielni poza umowami z osobami trzecimi. Pozostaje to poza wszelką wątpliwością, gdyż art. 18 § 3 pr. spółdz. w omawianym zakresie stanowi dosłowne powtórzenie art. 212 § 2 ksh, z ograniczeniem jedynie prawa odmowy do umów zawartych przez spółdzielnię z osobami trzecimi (por. też Krzysztof Korus [w:] Komentarz do ustawy z dnia 3 czerwca 2005 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw).

Uznanie za niezasadne powyższych zarzutów skarżącej w zakresie naruszenia przepisów art. 18 § 2 pr. spółdz. oraz art. 18 § 3 pr. spółdz. czyniło w ocenie Sądu odwoławczego zbędnym szersze odniesienie się do zarzutów apelacyjnych w zakresie naruszenia przez zaskarżone orzeczenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, naruszenia dóbr osobistych spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych, jak również naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa oraz możliwości dopuszczenia się czynów nieuczciwej konkurencji. Wywodząc powyższe uchybienia uczestniczka postępowania opierała się bowiem na całkowicie błędnej wykładni przepisów art. 18 § 2 pr. spółdz. oraz art. 18 § 3 pr. spółdz. zakładającej, iż zaznajamianie się przez członka spółdzielni z uchwałami jej organów winno podlegać ograniczeniom tożsamym z przewidzianymi w odniesieniu do umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi.

Nie sposób przychylić się również do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 41, 42 oraz 63 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz.U. 2012.855) – w brzmieniu obowiązującym przed dniem 12 czerwca 2013r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 19 kwietnia 2013r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 28 maja 2012r., poz.613), które polegać miało na pominięciu wynikającego z tych przepisów obowiązku ochrony tajemnicy prawnie chronionej. Brak było podstaw dla uznania, iż Sąd Rejonowy naruszył w niniejszej sprawie powołane przez skarżącą przepisy, które mają charakter wyłącznie kompetencyjny, w szczególności wskazują na charakter prawny i pozycję Krajowej Kasy oraz przyznane jej ustawowo uprawnienia oraz obowiązki w stosunku do zrzeszonych w niej kas. Zgodnie z powołanym przez apelującą przepisem art. 41 ust.1 ustawy Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze. Ustęp 2 stanowi natomiast, iż Kasy zrzeszają się w Kasie Krajowej. Członkami Kasy Krajowej są wyłącznie kasy. Analiza motywów zaskarżonego postanowienia prowadziła do wniosku, iż Sąd Rejonowy nie tylko nie naruszył powyższego przepisu odsyłającego, lecz prawidłowo go zastosował przechodząc w swoich rozważaniach na grunt przepisów ustawy Prawo Spółdzielcze. Również w pozostałym zakresie, w którym ustawodawca określił strukturę organizacyjną spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych, przepis ten nie został naruszony poprzez jego niezastosowanie czy też niewłaściwą wykładnię. Pozostałe ze wskazanych w apelacji przepisów ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych nie miały natomiast znaczenia dla

zaskarżonego rozstrzygnięcia, wobec czego nie można było w sposób skuteczny zarzucić ich niezastosowania. W myśl bowiem art. 42 ustawy celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa. Z kolei art. 63 ust. 1 i 2 ustawy stanowi, iż Kasa Krajowa sprawuje kontrolę kas w zakresie zgodności ich działalności z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej, jak również, że Kasa Krajowa działając przez upoważnione przez nią osoby, zwane dalej "kontrolerami", jest uprawniona do: wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność kasy, w takich dniach i godzinach, w jakich jest lub powinna być prowadzona ta działalność oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością kasy, a organy kasy i jej pracownicy obowiązani są do udzielania żądanych wyjaśnień i wszelkiej pomocy. W myśl ust. 3 tego przepisu (sprzed nowelizacji) Kasa Krajowa przeprowadza czynności kontrolne zgodnie z zasadami i metodyką opracowaną przez jej radę nadzorczą. Już pobieżna analiza treści cytowanych przepisów prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy w żadnym zakresie nie uchybił powyższym unormowaniom, które, z uwagi na przedmiot sprawy, nie mogły stanowić podstawy rozstrzygnięcia. Niniejsze postępowanie dotyczyło bowiem wyłącznie kwestii udostępnienia członkowi spółdzielni określonej dokumentacji wewnętrznej Krajowej Kasy, nie mając nic wspólnego ze sposobem wykonywania przez nią uprawnień kontrolnych. Jak była mowa wyżej przedmiot niniejszej sprawy, a w konsekwencji również zakres badania Sądu Rejonowego ograniczał się jedynie do badania przesłanek przemawiających za zasadnością ujawnienia wnioskodawczyni żądanych przez nią dokumentów. Poza zakresem rozważań pozostawał natomiast charakter informacji w nich zawartych. Wskazać jednakże należało, iż żaden ze wskazanych przepisów nie odnosił się w sposób bezpośredni do obowiązku zachowania przez Krajową Kasę prawnie chronionej tajemnicy, wobec czego niezrozumiałe było powoływanie się w tym kontekście przez skarżącą na treść powyższych regulacji.

W świetle powyższych uwag za całkowicie chybione należało w przy tym uznać stwierdzenie apelującej, zgodnie z którym Sąd Rejonowy bezpodstawnie oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków pomimo braku zgłoszenia przez nią żądania w tym zakresie. Analiza treści pisma procesowego uczestniczki z dnia 20 września 2012 roku nie pozostawiała bowiem wątpliwości, iż w punkcie trzecim tegoż pisma sformułowane zostały wnioski dowodowe uczestniczki o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków M. B. oraz I. G. na okoliczność zawartości w objętej żądaniem dokumentacji w zakresie informacji stanowiących tajemnicę, jak również wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron. Wobec rozstrzygnięcia niniejszej sprawy na posiedzeniu niejawnym na Sądzie I instancji ciążyła powinność odniesienia się do tychże wniosków dowodowych w orzeczeniu kończącym sprawę. W ocenie Sądu odwoławczego decyzja Sądu I instancji o oddaleniu wniosków dowodowych, w zakresie, w którym służyć miały one wykazywaniu treści zawartych w żądanej dokumentacji znajdowała uzasadnienie w charakterze i podstawie prawnej żądania wnioskodawczyni. Biorąc pod uwagę stan prawny obowiązujący przy orzekaniu przez Sąd I instancji, należało przyjąć, iż nieuwzględniając przedmiotowych wniosków Sąd Rejonowy nie uchybił jakimkolwiek przepisom proceduralnym, w tym w szczególności nie zaniechał w sposób bezpodstawny objęcia postępowaniem dowodowym okoliczności istotnych z punktu widzenia merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut naruszenia art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W myśl powołanego przepisu organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Zgodnie z powszechnie przyjętym rozumieniem sformułowanej w art. 7 Konstytucji zasady legalizmu kompetencja każdego organu władzy publicznej, w tym również sądów powszechnych, powinna opierać się na przepisach prawa. Oznacza to, że w państwie praworządnym wszelka działalność władcza wymaga podstaw prawnych, tzn. legitymacji w prawnie nadanym upoważnieniu do działania. Z zasady tej wywodzi się również prymat wykładni językowej przepisów prawnych, który nie ma jednak charakteru bezwzględny. Niejednokrotnie bowiem literalne brzmienie przepisów rodzi liczne wątpliwości interpretacyjne, natomiast system prawa zawiera luki, których wyeliminowanie w procesie stosowania prawa wymaga wykorzystania powszechnie przyjętych metod wykładni. Odnosząc powyższe uwagi do analizowanego zagadnienia wskazać należało, iż w obowiązującym stanie prawnym istniejącym w chwili orzekania przez Sąd I instancji, wobec wprowadzenia przez ustawodawcę niczym

nieograniczonego uprawnienia członka spółdzielni do wglądu w treść jej wewnętrznych uchwał bez jednoczesnego zagwarantowania możliwości skutecznego wyegzekwowania tego prawa, Sąd I instancji był władny zastosować dopuszczalną wykładnię rozszerzającą uprawnienie z art. 18 § 3 pr. spółdz. również na żądanie udostępnienia dokumentów określonych w art. 18 § 2 pkt. 3 ustawy. Sąd usunął tym samym lukę w mechanizmie gwarantującym członkom spółdzielni realizację ich ustawowych praw, w związku z czym nie sposób czynić mu zarzutu, iż naruszył jakikolwiek przepis prawa. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż sąd rejestrowy procedował w niniejszej sprawie w oparciu o obowiązujące przepisy postępowania cywilnego oraz dokonał zgodnego z prawem merytorycznego rozstrzygnięcia. Podkreślenia wymaga przy tym, iż zastosowane przez Sąd metody interpretacyjne zostały należycie uzasadnione oraz nie wykraczały w żadnym zakresie poza granice wyznaczone zasadą legalizmu. Niezasadne było w związku z tym czynienie przez apelującą zarzutu naruszenia art. 7 Konstytucji RP.

Jedynie na marginesie należało ponadto zwrócić uwagę, iż Sąd I instancji błędnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia jako podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przepisy art. 2 oraz art. 33 ust 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. nr 4 poz. 1 ze zm.). Sąd Rejonowy nie uwzględnił bowiem, iż w chwili orzekania obowiązywała nowa regulacja, a mianowicie ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 855 ze zm.). O ile obowiązująca ustawa pozostawia bez jakichkolwiek modyfikacji unormowanie art. 2 ustawy, o tyle zmianie uległo umiejscowienie regulacji zawartej dotychczas w art. 33 ust. 2 ustawy, która została powtórzona w art. 41 ust. 1 ustawy z 2009 roku., zgodnie z którym Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze. Z uwagi jednak na tożsame brzmienie wskazanych uregulowań w obu ustawach powyższe uchybienie Sądu I instancji nie miało w istocie jakiegokolwiek wpływu na treść rozstrzygnięcia, a zaznaczenie tejże okoliczności przez Sąd odwoławczy miało wyłącznie na celu zapewnienie jasności przedstawionych rozważań. Błąd Sądu w tym zakresie nie został ponadto podniesiony przez którąkolwiek ze stron postępowania.

W tym miejscu zaaccentowania wymaga, że w obowiązującym stanie prawnym stosownie do treści art. 316 § 1 k.p.c., sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (zasada aktualności orzeczenia sądowego). Przez „stan rzeczy” rozumie się tu zarówno stan faktyczny, jak i prawny. W systemie apelacyjnym zasada ta ma zastosowanie do sądów obu instancji, gdyż instancja odwoławcza jest tu przede wszystkim sądem merytorycznym, a nie tylko kontrolnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 lutego 2006r., II CSK 153/05, niepubl.) Kierując się tą zasadą Sąd Okręgowy miał obowiązek uwzględnić z urzędu zmianę ustawy z dnia 05 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz.U. z 2012r., poz. 855 ze zm.), wprowadzoną ustawą z dnia 19 kwietnia 2013r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z dnia 28 maja 2013r., poz.613), która weszła w życie 12 czerwca 2013r. (poza art. 1 pkt 11 lit. b-h, art. 1 pkt 18 oraz pkt 14, art. 4 pkt 4 lit. b oraz pkt 16, art. 5 pkt 1 – por. art. 13 w/wym ustawy), a więc obowiązywała w dacie rozpoznawania apelacji.

Wskazać należy, iż przedmiotowa nowelizacja rzeczywiście wprowadza do ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych regulację odnoszącą się do ochrony tajemnicy zawodowej. W myśl bowiem dodanego przepisu art. 9e kasa jest obowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej obejmującej wszystkie informacje dotyczące czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, w tym także informacje uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której kasa tę czynność wykonuje (ust. 1). Dostęp do tej tajemnicy mają wyłącznie członkowie organów kasy, niezależnie od podstawy prawnej pełnienia funkcji członka organu kasy, oraz osoby pozostające z kasą w stosunku pracy (ust. 2). Osoby te są obowiązane do zachowania tajemnicy, zarówno w trakcie pełnienia funkcji lub pozostawania w stosunku pracy, jak również po zakończeniu pełnienia funkcji lub ustaniu stosunku pracy (ust. 3).

W art. 9f znowelizowanej ustawy wskazano zakres wyłączeń od obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej z zaznaczeniem w art. 9g dopuszczającym stosowanie przepisów odrębnych do określania zasad informacji stanowiących tajemnicę zawodową (art. 9e ust.1). Przepis art. 9g znowelizowanej ustawy stanowi, iż przepisy art. 9e i art. 9f stosuje się odpowiednio do Kasy Krajowej, z tym że w zakresie tajemnicy zawodowej uwzględnia się wszystkie

informacje wytworzone lub pozyskane od kas w związku z wykonywaniem przez Kasę Krajową działalności określonej w ustawie, o ile ich ujawnienie mogłoby naruszyć chroniony prawem interes podmiotów, których te informacje bezpośrednio lub pośrednio dotyczą.

W ocenie Sądu Okręgowego, ewentualne zastosowanie art. 9f w zw. z art. 9g znowelizowanej ustawy w niniejszej sprawie i skutki takiej subsumcji prawnej, stanowią wystarczającą podstawę do zakwestionowania zaskarżonego postanowienia. Uwzględnienie na tej podstawie apelacji sprawia, że przedwczesnym staje się merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy na obecnym jej etapie, tj. bez uprzedniego przeprowadzenia dowodów z zeznań świadków M. B. oraz I. G. na okoliczność zawartości w objętej żądaniem dokumentacji w zakresie informacji stanowiących tajemnicę, jak również - przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron. O ile – jak już wyżej wskazano - w stanie prawnym obowiązującym przy orzekaniu przez Sąd I instancji, należało przyjąć, iż nie uwzględniając w/wym wniosków Sąd Rejonowy nie uchybił jakimkolwiek przepisom proceduralnym, w tym w szczególności nie zaniechał w sposób bezpodstawny objęcia postępowaniem dowodowym okoliczności istotnych z punktu widzenia merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, o tyle – w aktualnym stanie prawnym zachodzi konieczność przeprowadzenia tych dowodów.

Nie przesądzając w tym miejscu, czy oraz w jakim stopniu przytoczona regulacja ma wpływ na ocenę zasadności wniosku w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy zauważa, iż bez uprzedniego przeprowadzenia w/wym dowodów przedwczesnym staje się ewentualna możliwość wydania postanowienia reformatoryjnego w niniejszej sprawie.

Z przyczyn wyżej wskazanych Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz. U. z 2007 r., Nr 168, poz. 1186 ze zm.) uchylił zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazał Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.